

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 5. avgusta 1874.

Obseg: Kateri kovač dobí od zdaj naprej pravico konje in drugo živino podkovati. — Kranjskim konjerejcem. — Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko. (Dalje.) — O banki „Sloveniji“. — Strankarstvo. — Bismarkov „švindl“. — Iz sodnijskega življenja. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Kateri kovač dobí od zdaj naprej pravico konje in drugo živino podkovati.

Ukaz c. kr. ministerstva kupčijstva in notranjih oprav od 21. junija letošnjega leta zapoveduje tako le:

Podkovstvo se šteje na podlagi §. 30. obrtniške postave od leta 1859 med obrtnije (rokodelstva) take, s katerimi se le tisti pečati sme, ki je dobil dovoljenje (koncesijo) za to.

Kdor tedaj tako dovoljenje hoĉe dobiti, mora spolniti to, kar ukazuje §. 18. obrtniške postave, zraven tega pa se mora še izkazati s spriĉalom, da je na kaki podkovijski šoli se podkovstva izuĉil, ali pa se izpriĉati s spriĉalom, da je po predpisu ukaza od 27. avgusta 1873 pred izpraševalno komisijo izpraševanje ali preskušnjo dobro prestal.

Ta nova postava veljá za vse deŹele našega cesarstva zunaj Ogerskega. Naj se toraj vsak, kdor si misli kovaĉnico za podkovanje kónj napraviti, podá za pol leta v podkovijsko šolo ali pa se pripravi skušnjo narediti pred imenovano komisijo po ukazu vladnem od 27. avgusta 1873. leta.

Ta ukaz naznamo v prihodnjem našem listu.

Kranjskim konjerejcem.

Veĉletna skušnja nas uĉí, da marsikateri konjerejec le zarad tega ne pripelje svoje živine v za premiranje odloĉeni konkursni kraj, ker ne vé, kedaj se bo to vršilo. Da primoremo, kar je v naši moĉi, k razširjati dotiĉnega oznanila, naznamo tû, da je c. k. ministerstvo kmetijstva na predlog deŹelne komisije za izrejo konj letos zopet dve novi štaciji dovolilo, namreĉ: v Šentjerneji in v Bohinjski Bistrici. — Oznanilo pa, katero se ima tudi v vseh obĉinah razglasiti, se glasi sledeĉe:

Na Kranjskem se bo za leto 1874 vršila delitev cesarskih premij v cekinih (zlatih), srebernih svetinjah in pohvalah: a) za kobile z Źebetom, b) za Źebice, c) Źebiĉke, d) za licencirane privatne (zasebne) Źebce plemenjake v osmerih konkursnih krajih, namreĉ:

V Cirknici za politiĉna okraja Postojno in Planino 4. dan septembra t. l.; v Ribnici za politiĉna okraja Koĉevje in Ćrnomelj 5. dan septembra t. l.; v Št. Jerneji za politiĉna okraja Krško in Rudolfovo 7. dan septembra t. l.; v Mokronogu za politiĉna

okraja Krško in Rudolfovo 9. dan septembra t. l.; v Ljubljani za politiĉni okraj Ljubljano z mestno obĉino Ljubljansko vred, Litijo in Kamnik 12. dan septembra t. l.; v Kranji za politiĉni okraj v Kranji 14. septembra t. l.; v Radolici za politiĉni okraj Radolico 16. dan septembra t. l.; v Bohinjski Bistrici za politiĉni okraj Radolico 18. dan septembra t. l.

V vsakem konkursnem kraju se zaĉne delitev premij v imenovanih dnevih dopoldne.

Za to delitev premij veljajo sledeĉe uredbe, katere so se vzele deloma iz „doloĉeb o premiranju konj“ (deŹelni zakonik za Kranjsko od l. 1872, št. 15, str. 113), deloma pa s privolitvijo c. k. ministerstva za kmetijstvo naredile od deŹelne komisije za izrejo konj z ozirom na posebne razmere Kranjske deŹele.

I. Splošne uredbe.

1. Delitev premij se bo v vsakem konkurznem kraju vršila po deŹelni komisiji za izrejo konj.

2. Vrh premije v cekinih se delí vsakokrat tudi srebrna drŹavna (cesarska) svetinja „za dobro rejo konj“. Ako bi ne bilo zadosti premij v cekinih, se bodo konjem, ki so se spoznali za premije vredne, samo sreberne cesarske svetinje delile.

3. Vsaki premiji v cekinih in vsaki sreberni svetinji se pridá certifikat, v katerem je popisan premirani konj in kateri certifikat se mora od rejca hraniti.

4. Ako pa manjka premij v cekinih in srebernih svetinj, se dajejo samo pohvalna pisma (pismene pohvale.)

5. Će se rejec, ki je premijo dobil, odpové premiji v cekinih, se mu dá samo sreberna cesarska svetinja s certifikatom vred, v katerem je potrjeno, da se je odpovedal premiji.

6. Vsak rejec, kateri je dobil premijo za plemensko živino, se mora pismeno zavezati po reverzu, da bo premirano živino še eno leto potem, ko je premijo dobil, obdrŹal, in da jo bo, ĉe bo še Źiva, k prihodnji delitvi cesarskih premij zopet pripeljal, in da bo, ako ni spolnil tega, kar je v reversu obljubil, povrnil prejeto premijo v cekinih brez vsega vgovora.

7. Premije v cekinih, sreberne svetinje in pismene pohvale se izroĉujejo rejcu premirane živine precej od premijske komisije v konkurznem kraju proti prijemnemu listu.

II. Posebne uredbe.

Za A) kobile z Źebetom, B) Źebice.

1. Kobile z Źebetom in mlade kobile (Źebice) se

utegnejo k premiranji pripeljati v vseh 8 konkurznih krajih; vendar se bodo v treh konkurznih postajah Kranj, Radolice in Bohinjska Bistrica premije delile samo kobilam Noriškega (Pincgavskega) plemena.

ad A.

2. Za premije utegnejo prositi kobile z žebetom samo od svojega spolnjenega petega leta višje brez omejitve po kateri najvišji starosti, dokler so zdrave, dobro rejene, imajo na sebi lastnost dobrih kobil plemenjic in imajo s seboj lepo žebe, ki še sesa, ali je že odstavljeno.

3. Premija se sme kobilam z žebetom le takrat prisoditi: a) ako je žebe od cesarskega ali od licenciranega privatnega žebca in se to dokaže s postavno pripustnico; b) ako se prinese od župana narejeno in od pristojne politične okrajne oblastnije potrjeno spričevalo, ter se s tem dokaže, da je pripeljana kobila z žebetom že prej ko je žebeta storila, last bila tega gospodarja, ki za premijo prosi.

4. Zarad tega, da je katera kobila z žebetom že v prejšnjih letih prejela eno ali več premij, ona ni izključena, da bi ne smela za naprej več premije dobiti.

ad B.

5. Za premijo utegnejo prositi žebice samo noriškega (pincgavskega) plemena v starosti od 3 do 4 let, potem žebice družih plemen v starosti 4 let, ter smejo le tedaj premijo dobiti: a) če so vbrejene od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca in se to dokaže s postavno (legalno) pripustnico; b) če je žebica najmanj eno leto že v posestvu tistega, ki za premijo prosi, in če se to dokaže po spričevalu župana, katero je potrjeno od pristojne politične okrajne oblastnije.

6. Žebice, katere so kakor take enkrat premijo dobile, utegnejo prihodnjič premijo dobiti samo kot kobile z žebetom, če imajo lepo žebe, katero še sesa ali je že odstavljeno (ad A).

ad A in B.

7. Kobilam z žebetom in žebicam, katere za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v 8 konkurznih krajih delila:

Prva darila po 10 cekinov, druga darila po 8 cekinov, tretja darila po 6 cekinov, četrta darila po 4 celine.

III. Posebne uredbe.

Za C) žebičke, za D) privatne (zasebne) žebce plemenjake.

1. Žebički in licencirani privatni žebci plemenjaki se smejo k premiranji pripeljati samo v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji in Radolici in v Bohinjski Bistrici.

ad C.

2. Za premijo utegnejo prositi lepi eno- in dveletni žebički pincgavskega plemena, če so dobro rejeni in če po rasti svojega trupla obetajo, da se bodo z naprejem dobro razvili in odgojili, tako, da bodo enkrat dobri žebci plemenjaki.

3. Do premij imajo posestniki takih žebičkov le takrat pravico, če se s postavno pripustnico dokaže, da so ti žebički od cesarskega ali licenciranega privatnega žebca plemenjaka, in se spriča po spričevalu županova, od pristojne politične okrajne gosposke potrjenem, da so jih posestniki sami izredili.

Kupljeni žebički so izključeni od premiranja.

4. Žebički, kateri so kot enoletni premirani bili, utegnejo tudi drugo leto kot dveletni zopet premijo dobiti.

5. Žebički, ki so premirani bili kot dveletni in se prihodnje leto zopet k premiranju pripeljejo, se utegnejo, ako so se popolnoma razvili in imajo izvrstne lastnosti, ali od vlade kupiti za deželne žebce plemenjake, ali pa dobijo primerno podporščino (subvencijo), če se jim dá za najbližnji ubrejni tečaj pripustnica.

6. Žebičkom, kateri za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji, Radolici in Bohinjski Bistrici delila:

Prva darila po 8 cekinov, druga darila po 6 cekinov, tretja darila po 4 celine.

ad D.

7. Za premije utegnejo prositi licencirani privatni žebci plemenjaki, kateri so dobro rejeni, zdravi in krepki in na sebi imajo lastnosti dobrega žebca plemenjaka sploh, in posebno pa dobre lastnosti za tisto pleme, katero se izrejuje (pincgavsko pleme).

8. Lastniki takih žebcev, kateri za premijo prosijo, morajo predložiti premijski komisiji pripustne bukvice, katere so po predpisu vodili.

9. Licencirani privatni žebec plemenjak, ki je že premijo dobil, ni izključen, da bi ne smel prihodnje leto zopet prositi za premijo.

10. Žebci, kateri so se dali od države proti stanovni podporščini v rejo zasebnikom (privatnim), kakor tudi privatni (zasebni) žebci plemenjaki, kateri že dobivajo od države podporščino (subvencijo), ne dobijo nobene premije.

11. Privatnim žebcem plemenjakom, kateri za premijo prosijo, se bodo, ako se spoznajo za premije vredne, od premijske komisije v treh konkurznih krajih, namreč v Kranji, Radolici in v Bohinjski Bistrici delila:

Prva darila po 10 cekinov, druga darila po 8 cekinov.

Izvršilne določbe k postavi o zemljiških knjigah za Kranjsko.

(Dalje.)

Tek pozvedovanja.

§. 8. Pozvedovanja naj se najprej vpeljejo s tistimi posestniki, kateri so v pripravljenem kazalu vpisani.

Pri tem se je držati abecedne vrste, ako ne priporočajo oziri na koristnost drugačnega ravnanja.

§. 9. Obravnavo, katera se je vpeljala z enim posamnim posestnikom, je raztegniti praviloma brez prenehljeja čez vse nepremičnine, katere ima on kot samovlastnik ali sovlastnik. Ako je nepremičnina v razmerji sovlasti, se morajo sovlastniki poklicati ter se z njimi dognati obravnava, kar se tiče nepremičnin stoječih v sovlasti.

§. 10. O začetku vsake obravnave je posestniku najprej posestvo za nj v katastru vpisano naznaniti s pomočjo pripravljenih zapisov in naznanilnih načrtkov.

Naj se napravi ogled na mestu, nekoliko to zahteva odvrnitev dvomb in posebno dokaz istosti nepremičnine.

§. 11. Ako kateri posestnik povdarja, da ima parcele, katere še niso v revidiranem katastru na njegovo ime vpisane, ali če se pokaže, da so parcele, katere so na njega vpisane, posest družega, tedaj se morajo dotične stranke poklicati, če je to potrebno v pozvedbo razmerja.

Vsakakor so pa take preuredbe v razvid postaviti za obravnave, katere se imajo pozneje vpeljati z dotičniki.